Regionale impact coronacrisis

Onderstaande matrix is een hulpmiddel om de impact van de coronacrisis op de regio inzichtelijk te maken. Per arbeidsmarktregio is voor de sectoren opgenomen:

- het aandeel van de werknemersbanen in het totaal voor de arbeidsmarktregio (prognosedata UWV, 2018);
- het aandeel van de flexibele arbeidscontracten in het totaal aantal arbeidscontracten van werknemers in Nederland (CBS, 2018);
- het aandeel zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) in de totale beroepsbevolking (werkenden) in Nederland (CBS, 2018).

Waar het aandeel van de flexschil of zzp'ers in een bepaalde sector hoger is dan het totaalgemiddelde voor alle sectoren zijn de percentages rood gemarkeerd om extra kwetsbaarheid aan te geven.

Na de matrix volgen nog enkele algemene opmerkingen.

HOLLAND RIJNLAND	Werknemers-banen (2018, prognose)	Flexschil (NL, CBS 2018)	Zzp (NL, CBS 2018)	Bedreigingen	Problemen hier hebben ook invloed op	Kansen
Sectoren	Aandeel in regiototaal	Aandeel in werk-nemers per sector	Aandeel in werkenden per sector			
Landbouw	2,7%	38%	39%	Beperkte in- en uitvoer door transportbeperkingen; afnemende (internationale) vraag; druk op productie door beschikbaarheid arbeidsmigranten.	Vervoer & opslag, groothandel, detailhandel, uitzendbureaus	
Industrie	8,9%	19%	5%	Beperkte in- en uitvoer door transportbeperkingen, krimp productie en afnemende (internationale) vraag	Vervoer & opslag, groothandel, detailhandel, uitzendbureaus	
Bouwnijverheid	3,6%	19%	25%	Aanvoer elektronica stokt door productieproblemen in Azië (bijv. zonnepanelen)	Vervoer & opslag, groothandel, specialistische zakelijke diensten (architectenbureaus)	Onderhoud gesloten organisaties, met inachtneming voor risico op onbetaalde facturen
Detailhandel	12,5%	35%*	8%*	Vrijwillige sluiting winkels en markten, onverkoopbare voorraad seizoensgebonden producten	Vervoer & opslag, groothandel	Toename e-commerce (webwinkels) en tijdelijke opleving bepaalde deelsegmenten (supermarkten)
Groothandel	8,0%	35%*	8%*	Aanbod- en vraaguitval door probleem bij toeleveranciers en afnemers	Transport & logistiek, detailhandel, uitzendbureaus	Toename e-commerce (webwinkels) en tijdelijke opleving bepaalde deelsegmenten

Regionale impact coronacrisis

HOLLAND RIJNLAND Sectoren	Werknemers-banen (2018, prognose) Aandeel in regiototaal	Flexschil (NL, CBS 2018) Aandeel in werk-nemers per sector	Zzp (NL, CBS 2018) Aandeel in werkenden per sector	Bedreigingen	Problemen hier hebben ook invloed op	Kansen
Vervoer en opslag	2,8%	29%	7%	Beperkte in- en uitvoer door transportbeperkingen, krimp productie en afnemende (internationale) vraag; beperkter personenvervoer (luchtvaart en OV)	Uitzendbureaus	Drukte in distributiecentra en toename binnenlands vervoer door tijdelijke opleving in deelsegmenten handel
Horeca	5,8%	62%	6%	Sluiting openbare eet- en drinkgelegenheden, afname toerisme	Vervoer & opslag, groothandel	Toename bezorgen en afhalen
Informatie & communicatie	2,0%	20%	18%			Thuiswerken leidt tot verhoogde zorg voor stabiliteit en veiligheid systemen en toenemende vraag bij helpdesks
Financiële dienstverlening	2,1%	15%	7%	Insolvabele klanten; onbetaalde leningen, kredieten en hypotheken		
Spec. zakelijke diensten	7,0%	20%	30%			
Overige zakelijke diensten	3,3%	36%	12%	Afname vraag facilitaire diensten en beveiliging door sluiting openbare gebouwen en veelvuldig thuiswerken		Toename vraag naar schoonmaak ivm desinfectie
Openbaar bestuur	4,1%	11%	1%			Verwachte toename aanvragen inkomensondersteuning en kansen klantcontactmedewerkers
Onderwijs	7,9%	20%	10%			Door sluiting scholen meer vraag naar e-learning en huiswerkbegeleiding/bijles
Zorg & welzijn	20,1%	19%	8%	Sluiting openbare locaties (kinderdagverblijven, BSO) en overbelasting medische instellingen		Toename medisch-wetenschappelijk onderzoek en medicijnontwikkeling, stijgende zorgvraag

Regionale impact coronacrisis

HOLLAND RIJNLAND Sectoren	Werknemers-banen (2018, prognose) Aandeel in regiototaal	Flexschil (NL, CBS 2018) Aandeel in werk-nemers per sector	Zzp (NL, CBS 2018) Aandeel in werkenden per sector	Bedreigingen	Problemen hier hebben ook invloed op	Kansen
Overige diensten	3,6%	32%**	36%**	Veel (sport)evenementen, voorstellingen en bijeenkomsten afgelast, afname toerisme, infectiegevaar persoonlijke dienstverlening	Horeca	Toenemende vraag online dienstverlening, bijvoorbeeld via instructiefilmpjes en virtuele rondleidingen
Uitzendbureaus	5,3%			Vraaguitval door problemen in veel andere sectoren (met name landbouw, industrie, horeca en vervoer & opslag)		Tijdelijke toename vraag in bepaalde (deel)sectoren (bijvoorbeeld distributie, zorg, klantcontactcentra, schoonmaak
Totaal	**100,0%**	**27%**	**12%**			

** Aandeel flexschil en aandeel zzp'ers is voor detailhandel en groothandel gelijk, omdat CBS alleen de overkoepelende sector 'Handel' presenteert in dataoverzichten.*
*** Aandeel flexschil en aandeel zzp'ers voor overige diensten is een herberekening op basis van CBS-data vanuit de sectoren 'Cultuur, sport & recreatie' (flexschil 40%; zzp 37%) en 'Overige dienstverlening' (flexschil 24%; zzp 35%).*

Bovenstaande matrix laat met name de directe bedreigingen zien. We leggen ook een verband met de gevolgen in de keten (kolom 'problemen hier hebben ook invloed op') en eventuele kansen die zich in ieder geval tijdelijk voordoen.

In aanvulling daarop zijn een aantal algemene opmerkingen te maken:

- **Vraaguitval vanuit het bedrijfsleven en/of daling van consumentenbestedingen** leiden tot verminderde afzet en omzet. Met name als de beperkingsmaatregelen langere tijd zouden aanhouden, of nog verder geïntensiveerd worden, kan dit de economie forse schade toebrengen en leiden tot een algeheel verminderde personeelsbehoefte. De werkloosheid zal dan over de gehele breedte oplopen. Met een verdere daling van de consumentenbestedingen tot gevolg.
- **Gebrek aan materialen, grondstoffen en halffabricaten** kan ook buiten industrie en bouw tot productieproblemen leiden, met opnieuw verminderde afzet en omzet tot gevolg.
- De soms scherpe terugval van inkomsten leidt bij veel ondernemingen en ZZP'ers tot acute **liquiditeitsproblemen**, waardoor zij hun rekeningen aan toeleveranciers en opdrachtnemers niet meer kunnen betalen. Dit kan vervolgens weer tot problemen leiden bij diezelfde toeleveranciers en opdrachtnemers. Denk bijvoorbeeld aan de horeca. Dit kan tevens tot gevolg hebben dat ondernemingen uit angst voor wanbetaling terughoudender worden met het accepteren van opdrachten en orders.

- Wanneer ondernemingen door omzetverlies interen op financiële reserves is het waarschijnlijk dat zij (in beginsel niet-noodzakelijke) **investeringen en projecten uitstellen of schrappen**. Dit levert een secundair effect op dat andere sectoren kan raken, met name de bouw en specialistische zakelijke diensten (denk aan architecten en adviesbureaus).
- Zodra de beperkingen verminderd of opgeheven worden kunnen sommige sectoren via inhaalvraag een deel van hun verliezen goedmaken. Consumenten kopen dan misschien alsnog die tv waarvan ze de aanschaf hadden uitgesteld. **Seizoensgebonden verkoop van goederen of diensten kan echter niet worden ingehaald** als het seizoen voorbij is. Voorjaarskleding is bijvoorbeeld maar één keer tegen de volle prijs verkoopbaar. Dit probleem speelt daarnaast echter vooral bij horeca en toerisme. Deze sectoren gedijen het best bij zonneschijn en aangename temperaturen. Wanneer de crisis straks voorbij is gaan consumenten bovendien niet opeens drie keer per dag uit eten of wekenlang achter elkaar op vakantie.
- Het valt op dat vervoer & opslag (ook wel transport & logistiek) en uitzendbureaus vaak genoemd worden in de kolom 'problemen hier hebben ook invloed op'. Deze sectoren hebben naar verwachting het meest last van **keteneffecten**. Soms zijn deze effecten positief (zie bijvoorbeeld de toegenomen vraag naar medewerkers in distributiecentra), maar vaak negatief.

Dit overzicht is opgesteld door UWV, afdeling Arbeidsmarktinformatie en –advies. Contactpersoon voor de arbeidsmarktregio Holland Rijnland: Frank Verduijn (Frank.Verduijn@uwv.nl, tel. 06 – 11 03 64 39).